

Aspekty prawne Unii Europejskiej dla branży spożywczej

Od 2004 roku Polska jest członkiem Unii Europejskiej i aktywnie uczestniczy we wszystkich formach jej aktywności politycznej, społecznej i gospodarczej. Jedną z kluczowych zasad funkcjonowania Unii Europejskiej jest przyjęcie przez państwa członkowskie zobowiązania do wykonywania i stosowania prawa wspólnotowego. Zasada ta stanowi podstawę procesu integracji. Zobowiązanie do stosowania uchwalonych w ramach Wspólnoty aktów prawnych wynika z postanowień art. 249 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) oraz z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (ETS).

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej skutkuje tym, że przedsiębiorca musi znać nie tylko krajowe przepisy prawne, ale i regulacje wspólnotowe, tym bardziej, jeśli chce działać na unijnym rynku. Funkcjonowanie wspólnego rynku oznacza możliwość prowadzenia działalności gospodarczej w dowolnym kraju na terenie UE przez podmioty pochodzące ze wszystkich państw członkowskich.

PRZEMYSŁ SPOŻYWCZY

Przemysł spożywczy jest jednym z najważniejszych i najbardziej dynamicznych sektorów europejskiego przemysłu. Składa się na niego około 310 000 firm, w których pracują ponad 4 miliony ludzi. Osiągając roczne przychody wynoszące ponad 900 miliardów euro ten zróżnicowany sektor jest silnym eksporterem produkującym niezliczone ilości gotowych wyrobów w ramach niezwykle konkurencyjnych rynków krajowych i międzynarodowych.

Przemysł spożywczy to najbardziej rozpowszechniona i silnie zróżnicowana gałąź przemysłu przetwórczego. Wyróżnia się kilkanaście branż przemysłu spożywczego, z których najważniejsze to: przemysł młynarski; mięsny; rybny; przemysł mleczarski - obejmujący produkcję mleka spożywczego, masła, śmietany, serów itp.; przemysł cukrowniczy i cukierniczy; przemysł tytoniów i napojów alkoholowych.

Produkcja, ochrona i promocja żywności o najwyższej jakości odgrywają w krajach Unii Europejskiej istotną rolę. Realizowana polityka jakości daje także pewność konsumentom, że otrzymują oni żywność wysokiej jakości. Biorąc pod uwagę różnorodność produktów wprowadzanych na rynek konsumenci oczekują ponadto jasnych i pełnych informacji dotyczących jakości i pochodzenia produktu rolnego lub artykułu spożywczego.

Unijna polityka żywnościowa opiera się na trzech filarach: prawodawstwie w zakresie bezpieczeństwa żywności i pasz zwierzęcych, rzetelnych ekspertyzach naukowych będących podstawą do podejmowania decyzji oraz środkach umożliwiających egzekwowanie przepisów i kontrolę. Przepisy prawne w zakresie żywności mają charakter kompleksowy, dotyczą zarówno pasz zwierzęcych, jak i higieny żywności. W całej UE obowiązują te same wysokie standardy.

W 2004 r. zostały wydane wspólnotowe rozporządzenia w zakresie higieny żywności, tzw. Pakiet higieniczny oraz rozporządzenie dotyczące urzędowej kontroli żywności i pasz. Pakiet ten tworzą:

- Rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych,
- Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego.

Pakiet higieniczny uzupełniają:

- Rozporządzenie (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi,
- Dyrektywa Rady 2002/99/EC z 16 grudnia 2002 r. ustanawiająca przepisy sanitarne regulujące produkcję, przetwarzanie, dystrybucję oraz wprowadzanie produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do konsumpcji przez człowieka,
- Dyrektywa 2004/41/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. uchylająca dyrektywy dotyczące higieny żywności, warunków zdrowotnych produkcji i umieszczania na rynku określonych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do konsumpcji przez człowieka oraz zmieniająca Dyrektywy Rady 89/662/EEC i 92/118/EEC i decyzje Rady 95/408/EC.

Rozporządzenie nr 852/2004 dotyczy wszystkich państw UE i obowiązuje od 1 stycznia 2006 r. Zobowiązuje przedsiębiorcę przemysłu spożywczego do opracowania, wdrożenia oraz utrzymywania stałych procedur opartych na zasadach HACCP. Jest to system rozpoznania i kontroli zagrożeń, które mogą wystąpić przy produkcji i składowaniu żywności. Celem HACCP jest by na bieżąco monitorować wszystkie zagrożenia dla bezpieczeństwa produktu .

Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 określa zasady higieny dla operatorów biznesu żywnościowego stanowiących zagrożenie dla zdrowia człowieka, a także uzupełnia zasady

ustanowione w Rozporządzeniu 852/2004. Zapisy rozporządzenia mówią m.in. o znakach identyfikacyjnych, weterynaryjnych regulacjach dotyczących różnych gatunków zwierząt, środków spożywczych pochodzących od zwierząt oraz rodzajów produkcji związanych z przetwarzaniem tej żywności.

W celu zwiększenia konkurencyjności tego sektora w ramach Wspólnej Polityki Rolnej udzielane są dopłaty bezpośrednio.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2007 - 2013 to unijny program oferujący wsparcie na inwestycje w rolnictwie i przetwórstwie poprawiające konkurencyjność sektora rolno-spożywczego. W programie tym znajdują się również środki finansowe na udzielenie pomocy inwestorom, którzy tworzą nowe miejsca pracy na obszarach wiejskich, na rozwój ekologicznych metod gospodarowania oraz na przedsięwzięcia chroniące naturalne środowisko i walory wiejskiego krajobrazu. Z PROW 2007 - 2013 można uzyskać dofinansowanie także na "odnowę wsi", na działania poprawiające jakość życia jej mieszkańców oraz wdrażanie zespołowych inicjatyw rozbudzających aktywność lokalnych społeczności.

W zamian za dopłaty UE wymaga od przedsiębiorców działających na rynku spożywczym przestrzegania przez nich norm z zakresu ochrony środowiska, dobrostanu zwierząt, bezpieczeństwa żywności. Przedsiębiorcy realizujący programy inwestycyjne objęte wsparciem muszą przede wszystkim poprawić warunki sanitarno-higieniczne i weterynaryjne produkcji min. poprzez wprowadzenie nowych lub modernizację istniejących technologii produkcji.

Na prawo żywnościowe UE składa się wiele przepisów prawnych, których nie sposób wyliczyć. Jednak każda z tych regulacji daje pewność, że zgodna z nią produkcja artykułów spożywczych dostarcza na rynek produkty spełniające wymagania i oczekiwania konsumenta, bezpieczne dla jego zdrowia poprzez zagwarantowanie możliwości ustalenia pochodzenia żywności na każdym etapie i na całym terytorium UE, od momentu produkcji, aż do chwili gdy pojawi się ona u konsumenta.

W województwie zachodniopomorskim wspieraniem branży chemicznej zajmuje się Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii. Szczegółowe informacje można uzyskać pod adresami <http://ryby.rsi.org.pl> oraz <http://www.food.rsi.org.pl>

Źródła internetowe:

<http://ec.europa.eu>

<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

<http://www.minrol.gov.pl>

<http://beta.mg.gov.pl/Przedsiębiorcy/REACH>

<http://reach.gov.pl>

<http://www.arimr.gov.pl>

<http://www.innowacje.zut.edu.pl>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Projekt "Transfer wiedzy w regionie
poprzez rozwój sieci współpracy"
współfinansowany jest przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**